

Pranešimas spaudai

2024 07 30

Šilumininkai prašo Seimo ir Vyriausybės peržiūrėti ES paramos skirstymo prioritetus

Lietuvos šilumos tiekėjų asociacija (LŠTA), Lietuvos biomasės energetikos asociacija, AB Vilniaus šilumos tinklai ir Lietuvos nepriklausomi šilumos gamintojai kreipėsi į Lietuvos Respublikos Seimą bei Vyriausybę, ragindami institucijas atkreipti dėmesį į neproporcingai ir neracionaliai planuojamas 2021-2027 metų ES fondų paramos lėšas šilumos ir elektros gamybos sektoriams.

„Šilumos ūkio tolimesniam vystymui planuojama skirti kiek daugiau nei 100 mln. eurų, o elektros sektoriui daugiau kaip 2 mlrd. eurų. Biokuro katilų statybas ar keitimą planuojama paremti 9 mln. eurų, nors poreikis yra apie 5 kartus didesnis“, - skirtumus vardino LŠTA prezidentas dr. Valdas Lukošiavičius.

Pasak šilumininkų atstovo, Lietuva per Nepriklausomybės laikotarpį padarė milžinišką virsmą aprūpindama šalies miestus šiluma ir karštu vandeniu. Importuojamos gamtinės dujos ir mazutas buvo pakeisti vietiniu ir atsinaujinančiu biokuru. Dabar iš medienos liekanų bei komunalinių atliekų kokybiškai ir švariai gaminama apie 80 proc. centralizuotai tiekiamos šilumos. Ši žaliaji transformacija Lietuvoje, reikšmingai paremta ES lėšomis, įvyko per trumpą laiką ir buvo naudinga visiems. Vartotojams šiluma atpigo beveik perpus, regionuose sukurta taip reikalingų darbo vietų, atsirado biokuro katilinių įrangos gamintojų ir montuotojų, biudžetas gauna šio sektoriaus sumokėtus mokesčius, o Lietuvos šilumos ūkis tapo energetiškai beveik nepriklausomas. Tačiau daugelis biokurą naudojančių katilų Lietuvoje dirba jau kelis dešimtmečius ir juos reikia keisti efektyvesniais. Dalis nusidėvėjusių katilų galėtų būti pakeisti kogeneraciniais įrenginiais, tuo pačiu metu gaminančiais ir elektros, ir šilumos energiją. Technologinis atsinaujinimas mažintų ir klimato kaitos problemas.

Dar viena priežastimi valstybei investuoti ES lėšas į šilumos sektoriaus atnaujinimą šilumininkai nurodo skaudžias Ukrainos karo patirtis. Elektros pastočių ar perdavimo linijų pažeidimas gali be elektros palikti didelius regionus ir sutrikdyti gyvybiškai svarbios šildymo paslaugos teikimą. Dabar Lietuvos katilinėse statomi elektros generatoriai, kad šilumą būtų galima gaminti ir be elektros tiekimo iš tinklų. Jeigu tiek šiluma, tiek elektra gaminama iš vietinio biokuro ir dar keliose autonominėse katilinėse, tokia centrinio šildymo sistema tampa nepriklausoma nuo išorinio elektros tiekimo.

„Akivaizdu, kad šilumos ūkio atnaujinimui reikia reikšmingų investicijų. Visa tai galima padaryti imant paskolas ir gražinant jas bankams su didelėmis palūkanomis. Tačiau tokios išlaidos labai padidintų šilumos kainas galutiniams vartotojams, nes biokuras pigus, tačiau deginimui reikalinga įranga – brangi“, - teigia V. Lukošiavičius.

Ypač mažesniuose miestuose, kur centralizuota šiluma brangiausia, įrangos atnaujinimo išlaidos dar labiau ją padidintų. Išeitis, kuri jau išbandyta ir efektyvi – tai Europos Sąjungos paramos lėšos, kurios tiesiogiai ir proporcingai sumažina valstybės reguliuojamas šilumos kainas.

Preliminariais ekspertų skaičiavimais, atsinaujinanti kurą naudojančių aukšto efektyvumo katilų įrengimui ir pakeitimui Lietuvoje reiktų apie 50 mln. eurų, tačiau pagal 2021-2027 metų ES įvairių fondų paramos lėšų paskirstymą numatyta tik 9 mln. eurų.

Daugiau informacijos:

Lietuvos šilumos tiekėjų asociacija

Ramunė Gurklienė, tel. (85) 266 7097, www.lsta.lt el. p. ramune@lsta.lt